

Handläggare
Elisabeth Ek
Epost:
elisabeth.ek@stockholm.se

Till
Stadsbyggnadskontoret

Sommaren 10, Södermalm Synpunkter på förslag till detaljplan S-Dp 2021- 14709

Synpunkter i sammanfattning

Stadsmuseet bedömer att föreslagen detaljplan medför skada på de höga kulturhistoriska värdena som platsen och byggnaden förmedlar. Hovings malmgård ligger fritt mot Hammarbykanalen och utgör än idag ett fondmotiv från Hammarby sjöstad och Danvikstull som en utsparad kulturmiljö. Det är viktigt för både inblickar och utblickar från vattenrummet att både Barnängen och Hovings malmgård kan upplevas från vattenrummet som en sammanhållen kulturmiljö starkt förankrad i det gamla Södermalms historia och karaktär som tidig industrimiljö.

Stadsmuseets anser är att föreslagen detaljplan bör avstyrkas med hänvisning till att den inte kan anses uppfylla kraven i 2 kap 6§ PBL.

Planförslaget

Föreslagen detaljplan syftar till att möjliggöra för ett vård- och omsorgsboende, seniorboende, centrumverksamhet samt en förskola med två avdelningar för 30 barn med tillgång till parken. Den nya bebyggelsen omsluter Hovings malmgård i öster, söder och väster. Nya byggnader har platta tak, ljust tegel och placeras i souterräng i tre till fem våningar. I söder, mot vattnet, upphävs strandskyddet och en portik med möjlighet till glasning ska ge insyn till gården och huvudfasaden. Malmgården föreslås kopplas samman med vårdboendet via förbindelselänkar på västra gaveln och framsidan. Trädgården i norr planläggs som park. En trappa från Alsnögatan leder ner till parken som ska vara tillgänglig för allmänheten.

Bakgrund

Hovings malmgård har under senare år genomgått en grundförstärkning. Byggnaden står nu inför en fortsatt renovering och ett ambitiöst renoveringsprogram är framtaget. Fastighetsägaren söker nu en ny användning för malmgården.

Historik och nuläge

Sommaren 10, också kallad Hovings malmgård, uppfördes 1770 av färgfabrikören Carl Gustaf Hoving efter ritningar av arkitekt Johan Wilhelm Friese. Hoving själv bodde på första våningen medan bottenvåningen inrymde rum för press och efterbehandling. Kläder och tyger torkades på vinden i huset. Malmgården kom senare i

Lars Johan Hiertas ägo då han förvärvade ett stort markområde mellan Hammarby sjö och Tjärhovsgatans dåvarande sträckning. 1841 flyttade han sin fabrik Liljeholmens stearinfabrik från Liljeholmen till Hammarby.

För en utförlig beskrivning se kulturmiljöanalys av Reichmann Antikvarier AB, 2022-11-25

Kulturhistoriska värden

Fastigheten är markerad med blått på Stadsmuseets kulturhistoriska klassificeringskarta. Det betyder att fastigheten har ett synnerligen stort kulturhistoriskt värde. För blåmarkerade fastigheter kan PBL (Plan- och bygglagen) 8:e kap, 13, 14 och 17 §§ tillämpas, vilket innebär att bebyggelsen inte får förvanskas, att underhållet ska anpassas till omgivningens karaktär och byggnadens kulturhistoriska värden, att underhållet ska utföras så att de särskilda värdena bevaras, att ändringar ska utföras varsamt och med hänsyn till byggnadens karaktärsdrag samt med tillvaratagande av byggnadens kulturhistoriska värden.

Hovings malmgård besitter ett flertal höga kulturhistoriska värden. Väsentliga värden relevanta för aktuellt detaljplaneförslag är värden av betydelse för platsen och stadsrummet. Byggnadens värden manifesterar sig i sin egenskap av:

- En äldre välbevarad 1700-tals malmgård
- Det vattennära läget
- En solitär i stadsrummet
- Den omgivande parken

Synpunkter på förslaget

Hovings malmgård är inte en malmgård i traditionell betydelse då byggnaden användes både som bostad och som verksamhetslokaler under industriepoken. Den är dock att betrakta som en representant för den tidiga vattennära industriverksamheten på Södermalm med för malmgårdar kännetecknande trädgårdsanläggningar. Under industriepoken var området bebyggt med ett flertal fabriksbyggnader och malmgården var vidbyggd med ett magasin. Huvudfasaden med gårdsplanen låg öppen mot vattenrummet.

Miljön utanför Hovings malmgård är kraftigt förändrad med avseende på infrastruktur, rivningar av den äldre industrimiljön och tillkomsten av ny bebyggelse, därmed har förståelsen och läsbarheten av industrihistorien kraftigt försvagats. Ända sedan 1970-talet då industribyggnaderna revs och malmgården förlorade sin kontext har 1700-tals huset legat som en solitär i stadsrummet, öppen mot vattnet och omgiven av en slumrande park.

Planförslag innebär att fastigheten byggs in och kopplas samman med högre byggnader. Kontakten med vattenrummet bryts då framsidan byggs igen med en portik som tillåter inglasning. Endast

byggnadens baksida med trädgården i norr blir synlig och avläsbar i förhållande till omgivningen. Parken/trädgården ska vara tillgänglig för allmänheten via trappor från Alsnögatan, vilket i sig är positivt. Det är dock tveksamt om parken kommer att uppfattas som ett allmänt rekreativt område. Malmgården går från att vara en öppen kulturmiljö till en sluten miljö.

Stadsmuseet bedömer att föreslagen detaljplan medför skada på de höga kulturhistoriska värdena som platsen och byggnaden förmedlar. Hovings malmgård ligger fritt mot Hammarbykanalen och utgör än idag ett fondmotiv från Hammarby sjöstad och Danvikstull som en utspärad kulturmiljö. Det är viktigt för både inblickar och utblickar från vattenrummet att både Barnängen och Hovings malmgård kan upplevas från vattenrummet som en sammanhållen kulturmiljö starkt förankrad i det gamla Södermalms historia och karaktär som tidig industrimiljö.

Gällande detaljplan Dp 91044 från 1996 har tagit ställning för kulturmiljöns betydelse i stadsrummet och medvetet lämnat kajen och platsen framför malmgården obebyggd. Hela kajstråket har utformats som ett stråk med parker och släpp mellan bebyggelsen mot vattenrummet. Aktuellt planförslag förändrar inte bara den viktiga kvarvarande historiska läsbarheten utan bryter även mot 1990-talets planmönster och idéer för kajen. Malmgården har i gällande plan försetts med skyddsbestämmelsen Q med innebörden: användningen anpassad till byggnadens kulturhistoriska värden. Stadsmuseet anser inte att byggnaden i sig eller dess betydelse för platsen och stadsrummet har förändrats på ett sådant sätt att det inte längre finns anledning att värna kulturmiljön. Museet bedömer att det finns möjligheter att utveckla kulturmiljön men det ska vara på ett sätt som tillvaratar kulturhistoriska värden.

Stadsmuseets bedömning är att föreslagen detaljplan bör avstyrkas med hänvisning till att den inte kan anses uppfylla kraven i 2 kap 6§ PBL att bebyggelse och byggnadsverk ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Malin Myrin, enhetschef	2024-01-16